MĚSTSKÝ ÚŘAD SLANÝ

odbor kultury a památkové péče

Velvarská 136, 274 53 Slaný, ústředna tel.: 312 511 111, e-mail: podatelna@meuslany.cz

spisová značka: R 53 – 5537/2021/OK/5, vyřizuje: PhDr. Vít Koula, tel.: 312 511 273, koula@meuslany.cz

č.j. 26266/2021/OK

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Slaný podle čl. XXI. zákona č. 320/2002 Sb., a podle vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., ze dne 15.08.2002 o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností jako příslušný orgán státní správy na úseku památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění (dále jen zákona č. 20/1987 Sb.), obdržel dne 26.05.2021 žádost Domova Pod Lipami Smečno, poskytovatele sociálních služeb, sídlem Zámek 1, Smečno, zastoupeného ředitelem panem Petrem Šálou, o vydání závazného stanoviska ve věci: ***restaurování erbů na nádvoří zámku č.p. 1 ve Smečně (parc. č. 1, k. ú. Smečno), který je kulturní nemovitou památkou zapsanou v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 18157/2-595 a nachází se v ochranném památkovém pásmu historického jádra města Smečna (rejst. č. ÚSKP 3095, rozh. ONV Kladno č. 456/439/87 ze dne 08.10.1987) a památkové zóně města Smečna (rejst. č. ÚSKP 2116, vyhláška MK ČR č. 476/1992 Sb., ze dne 10.09.1992) podle předloženého restaurátorského záměru „Restaurátorský záměr. Exteriérové malby erbů na kovové podložce – Zámek Smečno" ze dne 20.05.2021, který zpracovala akad. mal. a rest. MgA. Magdalena Rafl Bursová.***

Dnem 26.05.2021 bylo zahájeno správní řízení a odbor kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný vydává

DOMOVU POD LIPAMI SMEČNO, POSKYTOVATELI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
IČO: 71234454
zastoupenému ředitelem Petrem Šálou
sídlem: Zámek 1, **Smečno**

v této věci podle § 14 odst. 1, 3 zákona č. 20/1987 Sb., tímto rozhodnutím toto

závazné stanovisko.

Restaurování erbů na nádvoří zámku č.p. 1 ve Smečně (parc. č. 1, k. ú. Smečno), který je kulturní nemovitou památkou zapsanou v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 18157/2-595 a nachází se v ochranném památkovém pásmu historického jádra města Smečna (rejst. č. ÚSKP 3095, rozh. ONV Kladno č. 456/439/87 ze dne 08.10.1987) a památkové zóně města Smečna (rejst. č. ÚSKP 2116, vyhláška MK ČR č. 476/1992 Sb., ze dne 10.09.1992) podle předloženého restaurátorského záměru

„Restaurátorský záměr. Exteriérové malby erbů na kovové podložce – Zámek Smečno" ze dne 20.05.2021, který zpracovala akad. mal. a rest. MgA. Magdalena Rafl Bursová, **je přípustné** s tím, že v souladu s ustanovením § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb. budou splněny následující podmínky:

I. Restaurování erbů

a.) Práce před restaurováním

1.) V první fázi bude provedena podrobná fotografická dokumentace současného stavu erbů.
2.) Před zahájením prací bude rovněž doplněn restaurátorský průzkum, zaměřený na případné dochované spodní vrstvy malby a také na stopy po předchozím postupu osazování. Prokáže-li průzkum, včetně prověření historických fotografií, posuny v ikonografii erbů následkem novodobých přemaleb, bude snaha rekonstruovat správnou heraldickou podobu.
3.) Bude prověřena možnost zachování současné malby, např. použitím rubové strany plechu pro malbu kopie, se zafixováním originálu, který by poté byl otočen směrem ke stěně. Pokud nepravidelné tvary oválných podložek neumožní toto otočení u všech znaků, bude využito alespoň u některých. Nebude-li z nějakého technického důvodu možno provést ani to, bude několik vybraných originálů s větší vypovídací hodnotou zachováno v areálu zámku a kopie těchto znaků budou namalovány na nové plechy.

b.) Průběh opravy

1.) Vlastník památky bude v průběhu prací svolávat kontrolní dny po dohodě s restaurátorem, zástupcem odboru kultury a památkové péče a zástupcem NPÚ – ÚOPSČ. V jejich rámci budou se zástupci památkové péče konzultovány navržené restaurátorské postupy a materiály.
2.) První kontrolní den bude svolán před zahájením prací. Během něj bude upřesněna koncepce restaurování na základě provedeného doplňujícího průzkumu a rovněž budou konkretizovány barvy k malbě.
3.) Během prací bude pořizována průběžná dokumentace pro účel restaurátorské zprávy.

II. Další podmínky restaurování

1.) Zahájení prací bude 14 dní předem oznámeno vlastníkem památky odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný, který po dohodě s ním, zhotovitelem prací a zástupcem odborné organizace památkové péče stanoví způsob dohledu z hlediska památkové péče podle zákona č. 20/1987 Sb.
2.) Po ukončení restaurování proběhne předání opravené památky, které svolá majitel památky. K tomuto jednání přizve provádějícího restaurátora, zástupce NPÚ-ÚOPSČ a zástupce odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný.
3.) Vlastník předá zástupci NPÚ-ÚOPSČ a odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný originál závěrečné restaurátorské zprávy zpracované v rozsahu daném prováděcí vyhláškou č. 66/1988 Sb.

Odůvodnění

Erby na kovových podložkách jsou nedílnou součástí areálu zámku čp. 1 ve Smečně, který je nemovitou kulturní památkou chráněnou státem ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 18157/2-595 a prohlášen památkou rozhodnutím ŠKK ONV ze dne 26.02.1964, a proto je nutné k jakýmkoliv změnám či úpravám si předem, ve smyslu § 14 zákona č. 20/1987 Sb., vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

Malby erbů se nacházejí na nádvorních fasádách zámku Smečno. Jsou umístěny pod římsou a vzhledem k nepravidelnému členění fasád se nacházejí buď v osách nad okny, nebo v meziokenních osách, ve východním křídle jsou ve cviklech slepých arkád, v nichž jsou okenní otvory proraženy. Erby jsou malované na oválných plechových podložkách, které lze rozdělit na menší a větší. Menších oválů je 12 ks o rozměrech 95 x 125 cm, větších oválů je 7ks o rozměrech 95 x 200 cm. Plechové podložky jsou připevněny na omítce, a to zatlučením kovových hřebíčků skrze plech do dřevěných klínků, vsazených na čtyřech stranách do omítky. Na každé z oválných podložek se nachází alianční znak tvořený dvojicí erbů na bílém pozadí a letopočtem ve spodní části. Výjimečně jsou zobrazeny erby tři, což značí u některých šlechticů erby první a druhé manželky. Letopočty se pohybují v rozmezí let 1460–1895, tedy pokrývají téměř celé období působení rodů Martiniců a Clam Martiniců na zámku Smečno. Výjimku tvoří červený znak, umístěný pod oknem v jižním křídle naproti průjezdu. V něm nejsou vyobrazeny erby ani letopočet, ale přímo dvojice dvouocasých lvů s korunami a šerpami, kteří nesou martinický znak – dvojici stříbrných leknínových listů.

Malované erby se vážou převážně ke členům rodu Martiniců a k rodům s nimi spřízněným. Jsou zde k vidění např. znaky členů rodu Clam-Martiniců, Šternberků či pánů z Vrtby. Rovněž se zde najde erb rodu Gonzagů, související patrně s kněžnou Giovannou Gonzaga di Castiglione delle Stiviere, manželkou hraběte Jiřího Adama z Martinic (alianční znak je označen rokem 1649). Doba vzniku malovaných znaků zatím není známa, může jít o opakovaně přemalovávané originály z 19. století, nebo již mohly být podložky vyměněny a znaky vymalovány znovu. Restaurování malovaných erbů je nyní žádoucí především z hlediska estetického, jelikož na erbech jsou patrné lokální novodobé a nekvalitní přemalby, malovaná vrstva se uvolňuje od podkladu a je pokryta nečistotami a povrch kovu je pokryt postupující vrstvou koroze. Vzhledem k pádu jednoho ze znaků (nyní uložen v budově zámku) by ale v případě odkladu restaurování mělo být neprodleně prověřeno alespoň upevnění znaků na fasádě.

K zamýšlenému restaurování se písemně vyjádřil zástupce Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech v Praze dne 14.06.2021 (doručeno: 15.06.2021), č.j. NPÚ-321/42992/2021. Zástupce NPÚ doporučil provedení restaurování za podmínek, které správní orgán uvedl ve výroku tohoto rozhodnutí.

V rámci správního řízení bylo zástupci žadatele umožněno ve stanovené lhůtě podávat své návrhy a připomínky k podkladu pro závazné stanovisko. Zástupce žadatele svého práva nevyužil.

Správní orgán konstatuje, že provedení fotodokumentace před zahájením prací je potřeba k zachycení a uchování podoby díla před restaurátorským zásahem. K provádění podrobné dokumentace lze ještě dodat, že zdokumentování současného stavu je zásadní pro restaurátorskou zprávu. Tato zpráva by měla obsahovat nejen postup prací, ale i stav prvku před zásahem restaurátora.

Celkové poškození není možné posoudit na základě předložené žádosti vlastníka, proto správní orgán stanovil podmínky, že je třeba, aby byl restaurátorský průzkum v průběhu restaurování doplňován. Vhodné by též bylo, aby byly provedeny zkoušky navrhovaných restaurátorských postupů, především čištění, ukázky materiálu a odstínu barev, retušování apod. Některé konkrétní činnosti v průběhu restaurování není možné plně postihnout v rámci závazného

stanoviska, a proto bude třeba jejich posouzení v rámci kontrolního dne za účasti zástupců správního orgánu a NPÚ ÚOPSČ. Doplňování restaurátorského průzkumu by mělo zajistit získání všech dostupných informací z památky, které napomůžou určit nejvhodnější způsob restaurátorských prací. Způsob posledního osazování může pomoci určit, ve které době byly erby přemalovávány. U evidentních lokálních novodobých přemaleb, které byly provedeny ikonograficky chybně, je žádoucí prověřit dřívější podobu a navrátit erbům heraldicky správný vzhled. Originály i přes svoji současnou podobu s novodobými přemalbami mohou poskytovat informace o starší podobě a jako takové mají určitou historickou hodnotu.

Správní orgán upozorňuje, že restaurátorské práce musí provádět fyzická osoba s platným povolením Ministerstva kultury ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění – restaurování malířských uměleckých nebo umělecko-řemeslných děl.

Dále lze konstatovat, že zástupci odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný bude umožněno provádění pravidelného dozoru a zástupci NPÚ ÚOPSČ odborného dohledu nad průběhem restaurátorských prací, ke kterému ho zmocňuje § 29 odst. 2 g) a § 32 odst. 2 f) g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Tímto způsobem se lze vyvarovat případných nevhodných zásahů ze strany restaurátora, které by mohly poškodit jak samotnou stavbu, tak městskou památkovou zónu, jíž spolu s dalšími objekty spoluutváří.

Správní orgán rovněž uvádí, že samotnému restaurování předchází vstupní jednání, na němž mohou restaurátor, vlastník a zástupci odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný a NPÚ ÚOPSČ projednat schválený postup a konkretizovat časový harmonogram prací. Restaurátor celý průběh restaurování dokumentuje, aby posléze mohl v restaurátorské zprávě názorně a srozumitelně sdělit, jakými změnami dílo prošlo.

K oficiálnímu předání restaurovaného předmětu správní orgán podotýká, že slouží mj. k sepsání předávacího protokolu zástupce NPÚ, v němž se mohou všechny zúčastněné strany vyjádřit ke kvalitě provedených prací.

Zpracování závěrečné restaurátorské zprávy o průběhu obnovy a její předání Národnímu památkovému ústavu a odboru kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný je žádoucí z toho důvodu, že informace o užitých materiálech a postupech poslouží v budoucnu jak ke kontrole účinnosti zásahu, tak při další péči o památku. Důležitou součástí zprávy je také fotodokumentace z průběhu prací. Náležitosti restaurátorské zprávy potom stanoví § 10 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb.

Zámek ve Smečně byl před renesanční přestavbou a rozšířením tvrzí, postavenou roku 1460 Bořitou z Martinic na místě staršího vladyckého sídla. Během následujících staletí prošel opakovanými úpravami. Zámek má čtyři křídla kolem obdélného dvora, jež byly původně obklopeny dnes již vysušeným vodním příkopem. Hlavní vstup do nádvoří vede severním křídlem pod vyšší hranolovou věží s arkádou v horní části, ve východním křídle se pak nesymetricky mimo střed tyčí nižší, polygonální věž, obrácená směrem k městu. V přízemí této věže se nachází pozdně gotická zámecká kaple, zvýrazněná na fasádě věže vnějšími opěrnými pilíři. Historicky je zámek spjat především s rodem Martiniců. Martinicům patřil zámek do vymření rodu roku 1789 a nadále pak byl v majetku Clam-Martiniců až do vzniku První republiky. Tehdy se po donucení rodu k prodeji zámku dokonce uvažovalo, že by právě tento objekt mohl sloužit jako letní sídlo prezidenta republiky, nakonec byl však převeden pod dva

správce smečenského velkostatku a brzy poté jej koupilo Vincentinum, domov pro chudé a nevyléčitelně nemocné osoby. Podobně i v současné době slouží budova zámku potřebám Domova pro osoby se zdravotním postižením (Domova pod Lipami Smečno).

V průběhu správního řízení bylo správním orgánem státní památkové péče postupováno, vzhledem k povinnosti vyplývající z § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v souladu s § 71 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Poučení účastníků

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat odvolání k odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje podáním u odboru kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný do 15 dnů ode dne oznámení. Odvolání se podává v souladu s § 82 odst. 2, zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, s potřebným počtem stejnopisů. Doručení této zásilky se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, z něhož mimo jiné vyplývá, že pokud si adresát zásilku nevyzvedne ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, písemnost je považována za doručenou posledním dnem této lhůty.

Ve Slaném dne 23.07.2021

Městský úřad Slaný -1-

Mgr. Markéta Škrancová
vedoucí odboru kultury
a památkové péče
Městského úřadu Slaný

Příloha
„Restaurátorský záměr. Exteriérové malby erbů na kovové podložce – Zámek Smečno" ze dne 20.05.2021, který vypracovala akad. mal. a rest. MgA. Magdalena Rafl Bursová

Rozdělovník
Účastníci řízení - doručeno do vlastních rukou
Domov Pod Lipami Smečno, poskytovatel sociálních služeb

Obdrží na vědomí
Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

MĚSTSKÝ ÚŘAD 17 SLANÝ

Příloha k rozhodnutí
čj. 26 266/2021/OK
ze dne: 23.7.21

Městský úřad SLANÝ
odbor kultury
a památkové péče 2

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Exteriérové malby erbů na kovové podložce – Zámek Smečno

Dílo:	Malba 19 ks erbů na kovové podložce na nádvoří Zámku ve Smečně
Rozměry:	12 ks menší rozměr – ležatý ovál 125cm x 95cm
	7 ks větší rozměr – ležatý ovál 200cm x 95cm
Technika:	malba na kovové podložce připevněná na omítce
Termín:	s pracemi je počítáno v roce 2021/22
Umístění:	Zámek Smečno - Domov Pod Lipami Smečno
Zadavatel:	Domov Pod Lipami Smečno, p.s.s.; Zámek 1, 273 05 Smečno
	Zastupuje: Bc. Petr Šála - ředitel
Zhotovitel:	MgA.Magdalena Rafl Bursová akad. mal. a rest.
	Radimovice 5, 463 44 Sychrov
	DIČ: CZ7453122567, IČO: 49109031,
	Licence MKČR: č.j. 9958/2001, tel.: 604 339 171

2021

Záměr pro realizaci restaurování 19ks maleb na kovové podložce:

Tento záměr je zhotoven na žádost Domova Pod Lipami, který sídlí na Zámku ve Smečně. Jedná se zde o historicky hodnotné malby na kovové podložce, které jsou umístěny na nádvoří zámku pod korunní římsou objektu. Při nedávné nepřízni počasí se jeden z devatenácti erbů uvolnil a lze předpokládat, že i uchycení ostatních maleb může být destruované. Jedná se zde tedy o havarijní stav, který by měl být, co nejdříve řešen.

18 kusů maleb na kovové podložce je nutné snést z fasády nádvoří. Jedna malba již spadla a je uložena v depozitu Zámku. Po kompletaci a zabalení děl budou desky (19ks) převezeny do ateliéru restaurátora, kde bude provedeno sfocení stavu před restaurováním a restaurátorský průzkum.

Lze předpokládat, že pro zachování erbů do budoucna je vhodnější ošetřit co nejlépe kovovou podložku a na ní nově vystavět esteticky a heraldicky vhodnou malbu (pravděpodobně olejomalbu či malbu určenou pro kovové podložky). Tuto techniku navrhuji z důvodu budoucího zachování obrazu v povětrnostními vlivy namáhaném exteriéru nádvoří.

Konzervaci kovové podložky bude provádět restaurátor Jan Nikendey, který plech mírně vyrovná, okraje zaoblí. Následně abrazivně očistí celou plochu a opatří ji nástřikem zinku. Poté povrch ošetří dvousložkovým základním nátěrem rub i líc.

Navrhuji, aby na takto proti korozi dokonale ošetřený povrch byla zopakována malba erbů, která esteticky a heraldicky bude odpovídat původní koncepci.

Restaurátorské práce budou probíhat po dobu cca 12 měsíců (osazovat se musí až zaschlá olejomalba).

Osazení zrestaurovaných erbů bude provádět restaurátor na místě do stávajících pozic na fasádě nádvoří Zámku. K celé akci bude vypracována restaurátorská zpráva s fotodokumentací.

V Radimovicích dne 20.5.2021

MgA.Magdalena Rafl Bursová akad.mal. a rest.

M. R. Bursová

Malované erby na nádvoří Zámku ve Smečně

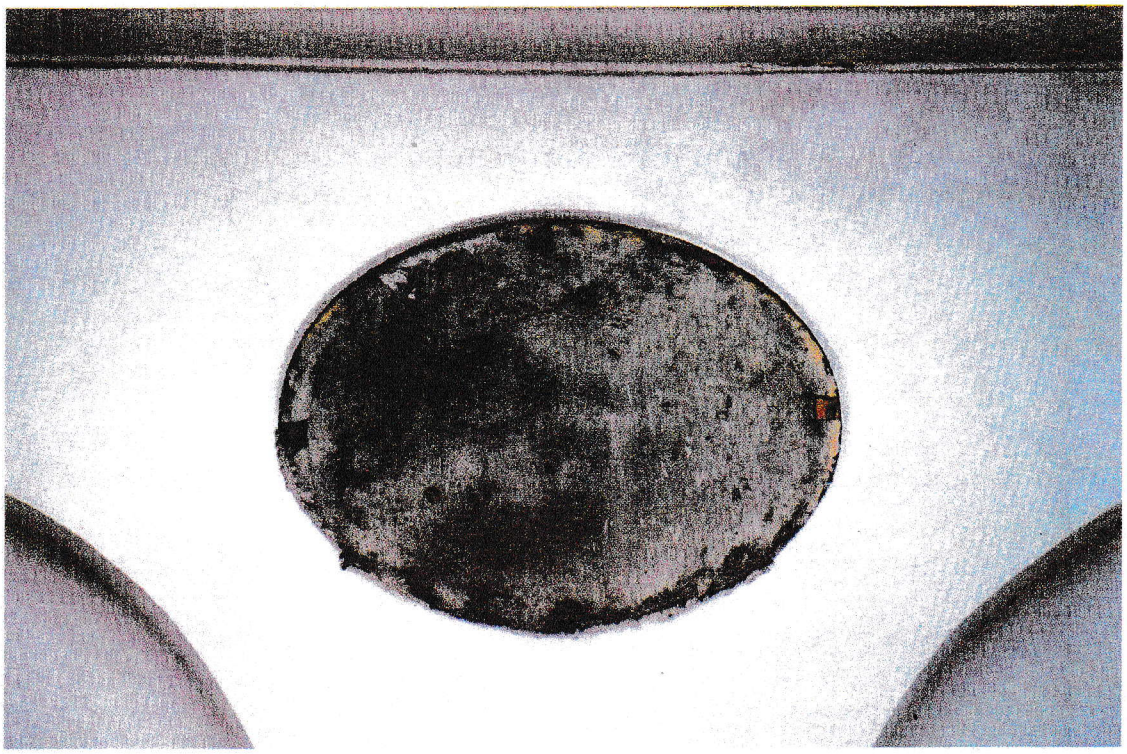

Uvolněný erb na nádvoří Zámku ve Smečně

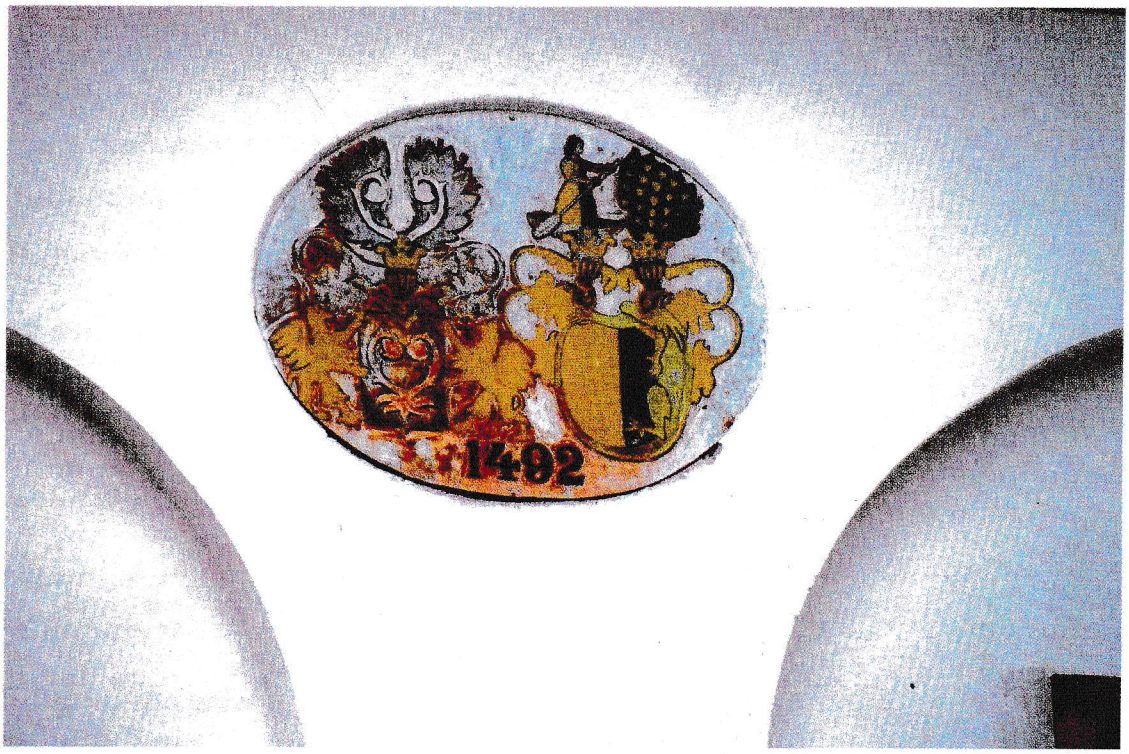

Malované erby na nádvoří Zámku ve Smečně – větší a menší varianta malby